

ARBEIDDE PÅ AMBULANSE: Mohamed Jabaly med ambulansfolk i Gaza. **FOTO: PRIVAT**

Kunstnarvisum etter eitt år

Mohamed Jabaly har vore trekvart år i Tromsø, etter at han vart utestengt frå Gaza.

KULTUR

Av Guri Kulås

– Eitt år etter at krigen i Gaza braut ut, er lite endra. Oppbygginga og freden mange vona på, har ikkje komme, og eg er framleis i Tromsø, utan høve til å koma meg heim til familie og arbeid, fortel filmskaparen og kunstnaren Mohamed Jabaly på telefon til Klassekampen.

Klassekampen møtte den unge palestinararen under Tromsø Internasjonale Filmfestival (Tiff) i januar. Han fortalde då om den absurde situasjonen han hadde hamna i etter at han vart invitert til ishavsbyen gjennom vennskapsprosjektet Gaza-Tromsø.

Hausten 2014 kom 24-åringen til Tromsø, blant anna for å stilla ut fotografa han tok då han gjorde frivillig ambulanseneste under dei harde, israelske militæråttaka sommaren 2014. I løpet av den månaden Jabaly skulle vera i Noreg, stengde egyptiske styresmakter grensa til Gaza.

Sidan har han vore i Tromsø, utan sjanse til å returnera heim att. Flyselskap har nekta å ta han med til Egypt, då landet ikkje vil ta imot han sidan han ikkje kjem seg vidare.

Kunstnarvisum

Leiande krefter i Tiff og The Nordic Youth Film Festival, saman med palestinarar i Tromsø, har skapt eit nettverk rundt Jabaly. I vinter fekk han redigert filmoppsett han hadde frå ambulansenesta i Gaza. Dokumentaren «Ambulance», ei rå og ufiltrert skildring av krigen

FAKTA

Mohamed Jabaly:

■ Palestinsk journalist, fotograf og filmskapar (f. 1990), frå Gaza i Palestina.

■ Vart i oktober 2014

invitert til Klassekampen 16. januar

■ Vart av vennskapsprosjektet Tromsø-Gaza.

■ Vart avstengt frå å reisa heim då Rafah-grensa mellom Gaza og Egypt vart stengt.

■ Jabalys film «Ambulance» frå bombinga av Gaza i fjor, vart vist under Tromsø Internasjonale Filmfestival i januar.

■ Eitt år etter Gaza-krigen er Jabaly enno i Tromsø og vonar no på kunstnarvisum.

sett frå hjelpearbeidarar i første rekke, fekk premiere under Tiff.

– Eg har no fått sjansen til å arbeida meir med filmen, og utvida han til langfilm-lengde på 90 minutt, fortel Jabaly.

Årsaka er at han no har søkt om og truleg vil få innvilga kunstnarvisum. Det gjev han opphald i Noreg i inntil eitt år.

Den politiske situasjonen i Egypt er ustabil, og grensa mot Gaza blir framleis berre opna sporadisk, stort sett berre for å sleppa heim palestinarar som er i Egypt.

Held seg aktiv

– Eg må bli her, til eg har fått svar på visumsøknaden, og prøver å halda meg i meningsfull aktivitet. Eg har blant anna byrja å undervisa arabisktalende Tromsø-væringar i fotografering, fortel Jabaly, som før han tok den lagnadstunge reisa til Noreg, arbeidde som mediekoordinator for organisasjonen Save Youth Future Society i Gaza.

guri.kulaas@klassekampen.no

Det allrussiske utstillingssenteret i Mos

Blest om

Også Sovjet brukte temaparker til å vise sin styrke. Russiske myndigheter har nå renoverert en utstilling fra 1939 om imperiets storhet og mangfold.

KULTUR

Av Jens Malling (tekst og foto), Moskva

Det allrussiske utstillingssenteret i Moskva består av rundt hundre paviljonger i storslått, sosialistisk arkitektur, noe som gjør den enorme parken ideell for propagandaformål.

Attraksjonen feiret i fjor sitt 75-årsjubileum med stor festivitas. Og i takt med voksende nasjonalisme, annekteringen av Krim og en stigende selvbekymring overfor Vesten, utvider og renoverer russiske myndigheter stedet.

Kaldkrigs-fantasier

Sjøppel blåser over området, og de før så pertentlige gartnerne lar nå bedene stelle seg selv. Svartebørshandlere har tatt over. Iført treningsdrakter og gullkjeder selger de DVD-er for noen få rubler, uten restriksjoner fra det gamle regimet som speiler sin fordums makt i utstillingen omkring dem. Tidligere tiders høye idealer, illustrert i parkens rene, hvite søyler, står i dramatisk kontrast til stedets øvrige tilstand.

Men til tross for endringene som har skjedd i de 26 årene etter Sovjetunionens oppløsning, er de fleste paviljongene nå mer pyntet og imponerende enn noensinne.

Romferjer og raketter

Det enorme anlegget er også kjent under forkortelsen fra Sovjet-tida – VDNKh. Blant de mest populære attraksjonene er alt som har med romfart å gjøre. Kosmonauter og satellitter hadde høy status i Sovjetunionen, og utforskningene av universet ble forbundet med noe nesten religiøst.

Blant annet står romferjen Buran til gratis beundring. Ikke langt unna peker tuppen av en 20 meter lang Vostok rakettkopp og framover. De imponerende fartøyene var vik-

FAKTA

Det allrussiske utstillingssenteret:

- Enormt park og utstillingsområde i Moskva.
- Kjent som VDNKh ble utstillingen åpnet i 1939 for å vise Sovjet-imperiets teknologiske storhet og kulturelle mangfold.
- De ulike republikkene har hver sine paviljonger.
- Russland har nå renoverert utstillingen, som har fått ny symbolkraft gjennom å minne besøkende om hvilken verdensmakt som ble styrt fra Moskva.
- Nå selvstendige land er fortsatt med i kraft av å være tidligere Sovjet-republikker.

ARMENIA: Enda en del av Sovjet.

tige i Sovjets ambisiøse forsøk på å underlegge rommet.

Andre høydepunkter inkluderer Usbekistans vakre paviljong, som skiller seg ut med glassmalerier og treskjæring rundt dørene. Skildringer av republikkens naturressurser, silke og bomull, gjenstår seg i forseggjorte ornamenter. Armenias hus minner om et gresk tempel. Der selges landets berømte konjakk, Ararat, i alle mulige årganger og varianter.

For mange besøkende ender dagen i Kirgisistans paviljong. Ikke bare på grunn av arkitekturen, men fordi den huser en utmerket restaurant.

Ydmyket på 1990-tallet

Den pågående overhalingen av utstillingsområdet kommer som en reaksjon på lovløsheten, kaoset, forfallet og fattigdommen som brakte Russland i kne på 1990-tallet. Trekvart hundreår etter at sovjetborgerne for første gang strømmet inn under hvelvingen på den overdimensjonert

AVSLAPPET: Sommerstemningen hersker,

triumfbuen som danner inngangen til VDNKh, fyller stedet igjen sin opprinnelige funksjon: å imponere.

Brede gåtater fører inn i parken og ned mot pompøse paviljonger som er ment å hylle alle sider av det sosialistiske livet og overbevise de besøkende om Sovjetunionens overlegenhet i industri, landbruk og teknologi. Sett i lys av den frenetiske urbaniseringen som fulgte 1930-tallets turboindustrialisering, gikk nok budskapet inn hos mange.

En betydelig del av Moskvas nye innbyggere var innflyttede bønder, som til nylig